

2. Актове и инициативи на Съвета на Европа

Отчитайки изключителната важност на институцията омбудсман **Съветът на Европа** приема *Препоръка R (85)13* от 23.IX.1985 г. *относно институцията омбудсман* и *Резолюция (85) 8* от 23.IX.1985 г. *относно сътрудничеството между омбудсманите в държавите-членки и между тях и Съвета на Европа*.

До есента на 2003 г. са проведени седем кръгли маси по проблемите на омбудсмана, организирани от Съвета на Европа. Създаден е механизъм за сътрудничество между омбудсманите на държавите-членки и между тях и Съвета на Европа. Обръща се специално внимание на необходимостта от създаването на подобни институции в държавите, в които такива механизми все още не функционират.

2.1. Резолюция за сътрудничеството между омбудсманите на държавите-членки и между тях и Съвета на Европа⁶

(Резолюция (85) 8, приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 23 септември 1985 г. на 388-та среща на заместник-министрите)

Комитетът на министрите, при условията на чл. 15.а от Статута на Съвета на Европа,

Припомняйки, че защитата и по-нататъшното утвърждаване на човешките права и основните свободи е една от принципните задачи, възложени на Съвета на Европа съгласно неговия Статут;

Вземайки под внимание, че работата и становищата на омбудсманите на държавите-членки съществено допринасят за защитата на личността във връзка с дейността на административните органи и по този начин предоставят една по-ефикасна защита на човешките права и основните свободи;

Вярвайки, че организирането на редовни конференции с омбудсманите на държавите-членки с участието на членове на съответните национални институции и органите на Съвета на Европа, занимаващи се с човешките права, би дало тласък за по-нататъшното утвърждаване на човешките права;

Имайки предвид необходимостта на омбудсманите от актуална информация за конкретните дейности на Съвета на Европа в областта на човешките права,

Реши:

а. да организира в рамките на Съвета на Европа редовни конференции с участието на омбудсманите на държавите-членки за разглеждане и обмяна на становища и опит относно защитата на човешките права във връзка с дейността на административните органи;

⁶ Терминът омбудсмани в тази резолюция се отнася до омбудсманите, парламентарните пълномощници, посредниците и лицата, осъществяващи подобни функции.

b. да препоръча на Генералния секретар да предлага на представители на съответните национални институции и органите на Съвета на Европа, занимаващи се с човешките права, да участват в такива конференции с оглед улесняване обмяната на становища по въпроси от взаимен интерес;

c. да предложи на Генералния секретар да гарантира с всички допустими средства, че омбудсманите са информирани в достатъчна степен за практиката на органите по Европейската конвенция за човешките права и за други актуални материали, отнасящи се до защитата и утвърждаването на човешките права.

2.2. Препоръка⁷ на Комитета на министрите до държавите-членки за институцията на омбудсмана⁸

(Препоръка № R (85) 13, приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 23 септември 1985 г. на 388-та среща на заместник-министрите)

Комитетът на министрите, при условията на чл. 15.b от Статута на Съвета на Европа,

Имайки предвид, че целта на Съвета на Европа е да постигне по-голямо единство между своите членове, и особено посредством защитата и по-нататъшното утвърждаване на човешките права и основните свободи;

Съобразявайки се с Препоръка № 757 (1975) на Асамблеята относно изводите от срещата на Комисията по правните въпроси на Асамблеята с омбудсманите и парламентарните комисари в държавите-членки на Съвета на Европа, проведена през април 1974 г.;

Съобразявайки се с Резолюция № 2 на Европейската конференция на министрите по човешките права относно ролята на Съвета на Европа за по-нататъшното утвърждаване на човешките права (Виена, 19-20 март 1985 г.);

Приветствайки забележителното развитие на институцията на омбудсмана през последните години на национално, регионално и местно равнище в държавите-членки на Съвета на Европа;

Вземайки под внимание, че предвид сложността на съвременната администрация, е желателно да бъдат допълнени стандартните процедури на съдебен контрол;

Припомняйки функциите на омбудсмана да разглежда, *inter alia*, индивидуални оплаквания, отнасящи се до грешки и други недостатъци от страна на административните органи с оглед засилване на защитата на личността в отношенията ѝ с тези органи;

⁷ При приемането на тази препоръка представителят на Федерална република Германия в съответствие с член 10.2.c от Процедурните правила за срещите на заместник министрите запази правото неговото правителство да се съобрази или да не се съобрази с нея.

⁸ Терминът *омбудсман* в тази препоръка се отнася до омбудсманите, парламентарните пълномощници, посредниците и лицата, осъществяващи подобни функции.

Отчитайки, че посредством тези функции институцията омбудсман може, съобразно конкретното положение във всяка страна, да допринесе за засилване на парламентарния контрол;

Имайки предвид, освен това, че становищата на омбудсмана могат да се превърнат в основен фактор за развитието на общите принципи и правила, регулиращи функционирането на администрацията и дейността на държавните служители;

Препоръчва на правителствата на държавите-членки:

a. да разгледат възможността за създаване на омбудсман на национално, регионално и местно равнище или в отделни области на публичната администрация;

b. да разгледат възможността от оправомощаване на омбудсмана, в случай че това вече не е направено, да отдели специално внимание в рамките на общата си компетентност на случаите във връзка с човешките права, които са под негов контрол и, ако това не противоречи на националното законодателство, да провежда разследвания и да дава становища когато се разглеждат въпроси, свързани с човешките права;

c. да разгледат възможността за разширяване на правомощията на омбудсмана в други насоки, така че да се гарантира ефективното зачитане на човешките права и основните свободи при функционирането на администрацията.

2.3. Препоръка относно ролята на местните и регионалните обществени посредници/омбудсмани за защита на правата на гражданите

(Препоръка 61 (1999) на Конгреса на местните и регионалните власти в Европа към Съвета на Европа, приета на 17 юни 1999 г.; извлечение от Официален вестник на Съвета на Европа, юни, 1999 г.)

Конгресът,

1. Като се позовава на основните текстове, приети от Комитета на министрите и по-конкретно:

2. Препоръка No. R (85) 13 относно институцията омбудсман;

3. Резолюция (85) 8 относно сътрудничеството между омбудсманите на държавите-членки и между тях и Съвета на Европа;

4. Препоръка No. R (97) 14 относно установяването на независими национални институции, отговорни за утвърждаването и защитата на човешките права;

5. Резолюция (97) 11 относно сътрудничеството между националните институции на държавите-членки, отговорни за утвърждаването и защитата на човешките права, и между тях и Съвета на Европа;

6. Като взема предвид Основна препоръка № 23 и параграф 72 от заключителния доклад на Комитета на висшите длъжностни лица;

7. Като отчита различните дейности на Съвета на Европа във връзка с Кръглите маси на европейските омбудсмани във Флоренция (7-8 ноември 1991 г.), Лисабон (16-17 юни 1994 г.), Лимасол (8-10 май 1996 г.) и Малта (октомври 1998 г.);

8. Във връзка с резултатите от конференцията "Улесняване на достъпа на гражданите до защита на техните права: омбудсманът на местно и регионално ниво" в Месина (Италия, 13-15 ноември 1997 г.);

9. Смята, че в отношенията между гражданите и държавните органи се появяват усложнения и затруднения, които могат да доведат до конфликти, а гражданите са в неизгодна позиция спрямо държавните органи;

10. Отчита, че нарастващата сложност на административните структури, пречките създадени от незадоволителните отношения между гражданите и длъжностните лица, и пречките, стоящи пред гражданите, когато се отнесат до административния съд са причина за нарастваща загриженост от страна на държавните органи и най-вече на органите на местното и регионалното управление;

11. Подчертава, че гражданите на Европа във все по-голяма степен губят интерес към управлението на обществените въпроси и се дистанцират от държавните органи и услуги;

12. Смята, че повечето граждани на Европа желаят по-ефективно функциониране на държавните органи, по-лесен и надежден достъп до административните процедури и съответстващи средства за удовлетворение;

13. Обръща внимание на факта, че съдебните институции в редица държави са претоварени, поради което те не могат своевременно да разглеждат случаите на лошо управление и да налагат ефективни санкции, когато това е необходимо;

14. Твърди, че институцията омбудсман (на европейско, национално, регионално, областно и общинско ниво) спомага за укрепването на системите за защита на човешките права и за подобряването на отношенията между държавните органи и гражданите;

15. Заявява желанието си да подкрепя и насърчава всички дейности, насочени към по-добра защита на гражданите и функциониране на държавните органи;

16. Отчита, че няколко от държавите-членки на Съвета на Европа вече са учредили омбудсмански служби и редица европейски общини и региони са назначили свои омбудсмани;

17. Смята, че в светлината на опита, придобит в тези държави, дейността на омбудсмана, особено на местно и регионално ниво, спомага значително:

- да се избегнат дългите и скъпоструващи съдебни процедури и по този начин да се намали броя им и да се преодолеят дистанцията между гражданите и държавните органи;
- да допринесе за справедливостта, зачитането на законите, правата на малцинствата и готовността за удовлетворяване на потребностите на гражданите;
- да се повиши прозрачността и ефективността на администрацията и качеството на обслужването, т.е. да се насърчи доброто управление;

18. Изразява съжаление, че в повечето държави-членки на Съвета на Европа гражданите не са информирани в достатъчна степен за съществуването на тази институция или за възможността тя да бъде учредена;

19. Удовлетворява желанието на участниците в конференцията в Месина, особено на онези, в чиито държави все още не съществуват средства за защита на гражданите и които апелираха за създаване на институцията омбудсман в техните държави, особено на местно и регионално ниво;

20. И във връзка с ръководните принципи на институцията омбудсман, приети с Резолюция № 80 (1999);

Препоръчва:

I. Правителствата на държавите-членки, които все още нямат институция от този тип:

21. Да подкрепят създаването на омбудсмани на национално, както на местно и регионално ниво и да гарантират способността на местните и регионалните органи да подобряват защитата на гражданите и малцинствата и спазването на законите, да подобряват административната дейност и работата на тези органи чрез въвеждане на подходящи правни и финансови инструменти;

II. Правителствата на държавите-членки, които вече имат институция от този тип:

22. Да предприемат мерки за въвеждането ѝ на местно и регионално ниво и надлежно да информират гражданите за естеството на институцията и възможностите, които тя предлага.

